

เอกสารประกอบการสอน
วิชา การสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา
LAW 4421

ธนวัฒน์ พิธิฐ์จินดา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขา ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2561

เอกสารประกอบการสอน
วิชา การสืบสวนและสอบสวนคดีทางอาญา
รหัส LAW 4421

หัวข้อที่ 1 นิติวิทยาศาสตร์และวิทยาการตำรวจกับการสืบสวนสอบสวน
นิติวิทยาศาสตร์
นิติเวชศาสตร์
วิทยาการตำรวจ
วิชาพิสูจน์หลักฐาน
กระบวนการสืบสวนสอบสวน
การสืบสวน
การสอบสวน
หน่วยงานที่เกี่ยวกับงานนิติวิทยาศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หัวข้อที่ 2 ประวัติของการพิสูจน์หลักฐาน
ประวัติการพิสูจน์หลักฐานในต่างประเทศ
ประวัติการพิสูจน์หลักฐานในประเทศไทย

หัวข้อที่ 3 พยานวัตถุ
ความหมายของพยานหลักฐาน
ประเภทของพยานหลักฐาน
ชนิดของพยานวัตถุ
กฎเกณฑ์พื้นฐานในการปฏิบัติเพื่อให้พยานหลักฐานเป็นที่ยอมรับในชั้นศาล
คุณค่าของพยานวัตถุ
แหล่งที่จะพบวัตถุพยาน
ประเภทของวัตถุพยานทางวิทยาศาสตร์
การเก็บรวบรวมวัตถุพยาน

หัวข้อที่ 4 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ความหมายของสถานที่เกิดเหตุ

การรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิม

อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน

สิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจควรยึดปฏิบัติเพื่อให้การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุให้ผลดีที่สุด

สิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกควรปฏิบัติในขณะที่รอผู้ชำนาญ

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

- การวางแผนปฏิบัติงานในสถานที่เกิดเหตุ
- การบันทึกสภาพสถานที่เกิดเหตุ
- การทำแผนที่และแผนผัง

ชนิดของการทำแผนที่

การค้นหายานวัตถุ

วิธีการค้นหายานวัตถุในสถานที่โล่งแจ้ง หรือภายนอกอาคาร

วิธีการค้นหายานวัตถุในห้องหรืออาคาร

การค้นหายานวัตถุในยานพาหนะ

การค้นหายานวัตถุที่ถูกลัก

การเก็บรวบรวมพยานวัตถุ

สาระสำคัญของการตรวจสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานที่เกิดเหตุ

หัวข้อสังเกตในการตรวจสอบวิธีการก่ออาชญากรรม 12 ประการ

หัวข้อที่ 5 การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ

หลักเบื้องต้นในการถ่ายภาพ

- กล้องถ่ายภาพ
- ฟิล์มหรือวัตถุไวแสง
- แสงสว่าง

การถ่ายภาพให้ได้ภาพถ่ายที่มีคุณภาพดี

- การถ่ายภาพในเวลากลางวัน
- การถ่ายภาพในที่มืดแสงสว่างน้อย และการถ่ายภาพโดยใช้แฟลช
- การถ่ายภาพในเวลากลางคืน
- การถ่ายภาพแบบพาโนรามา
- การถ่ายภาพในระยะใกล้ และการถ่ายภาพลายมือแฝง ตัวเลข ตัวอักษรและวัตถุพยานขนาดเล็ก

- การถ่ายภาพผู้ต้องหาหรือบุคคลที่ต้องการทำประวัติ
- การถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ
- ขั้นตอนการถ่ายภาพในสถานที่เกิดเหตุ
- การถ่ายภาพทางอากาศ
- การถ่ายภาพคดีต่าง ๆ
- การถ่ายภาพคดีลักทรัพย์
- การถ่ายภาพคดีปล้นทรัพย์
- การถ่ายภาพคดีฆาตกรรม
- การถ่ายภาพคดีข่มขืนและฆาตกรรม
- การถ่ายภาพคดีอุบัติเหตุทางจราจร
- การถ่ายภาพคดีเพลิงไหม้
- การถ่ายภาพคดีอุบัติเหตุทางจราจร

หัวข้อที่ 6 การเก็บรวบรวมพยานวัตถุ

หลักปฏิบัติในการเก็บรวบรวมพยานวัตถุ

- พยานวัตถุจากร่างกาย โลหิต อสุจิ ปัสสาวะ อุจจาระ น้ำลาย เนื้อเยื่อ เส้นผม เส้นขน
- พยานวัตถุประเภทสิ่งของ ลูกกระสุนปืน ปลอกกระสุนปืน ปลอกกระสุนปืนลูกซอง กระสุนปืน อาวุธ อาวุธปืน ผ้าและเส้นใย กระดุม บุหรี่ ดิน เครื่องมือ ชิ้นส่วนหักของเครื่องมือ เอกสาร กระดาษที่ถูกเพลิงไหม้ กระจก แก้ว
- รอยประทับ
- รอยลายนิ้วมือ
- รอยเท้า
- รอยยางรถยนต์
- รอยเครื่องมือ

หัวข้อที่ 7 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์

คดีลักทรัพย์

คดีชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์

สาระสำคัญของการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีโจรกรรม

หัวข้อที่ 8 การตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีฆาตกรรมและอัตวินิบาตกรรม

ผู้ตายเป็นใคร

เวลาตาย

สาเหตุการตาย

- ชนิดของบาดแผล
- ลักษณะของบาดแผลถูกกระสุนปืนในระยะยิงต่าง ๆ

พฤติกรรมการตาย

ใครทำให้ตาย

การคาดคะเนอายุจากรอยต่อของกระดูกกะโหลกศีรษะ

ข้อแตกต่างของบาดแผลที่เกิดจากของที่มีคมและไม่มีคม

ความแตกต่างระหว่างการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรม

การจมน้ำตาย

การตายเนื่องจากยาพิษ สารพิษ

ข้อควรระวังในการชันสูตรพลิกศพ

สาระสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจศพที่ถูกไฟเผาว่าฆ่าตัวตายหรือถูกฆ่า

หัวข้อที่ 9 การรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล

การฆาตกรรม การฆ่าตัวตาย และอุบัติเหตุ

ความสำคัญของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคล

การดำเนินการตามกฎหมายในการพิสูจน์การตายของบุคคล

แนวทางการรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล

การฆ่าตัวตาย และการฆาตกรรม

แนวทางการวินิจฉัยกรณีตายเนื่องจากถูกอาวุธปืน

แนวทางการวินิจฉัยกรณีตายเนื่องจากอาวุธมีคม

อุบัติเหตุ และกรณีตัวอย่างการตายโดยอุบัติเหตุ : การจมน้ำตาย

แนวทางการสืบสวนหาตัวคนร้ายกรณีมีผู้ทำให้ตาย

หัวข้อที่ 10 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีระเบิด

วัตถุระเบิด

ประเภทของวัตถุระเบิด

เครื่องประกอบการระเบิด

แรงระเบิดและผลของระเบิด

ขั้นตอนในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

หัวข้อที่ 11 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีเพลิงไหม้

ทฤษฎีของไฟ

- วงจรชีวิตของไฟ
- ความร้อน
- เชื้อเพลิง
- ออกซิเจน
- การผสมและสัดส่วน
- การจุดตัวต่อเนื่อง
- ลำดับการลุกไหม้

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

- ขั้นตอนปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพลิงไหม้
- การตรวจสอบสภาพภายนอก
- การตรวจสอบสภาพภายใน
- ตรวจสอบจุดต้นเพลิง
- สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้

หัวข้อที่ 12 การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก

หลักทั่วไปในการสอบสวนคดีอุบัติเหตุจราจรทางบก

พยานหลักฐานในคดีอุบัติเหตุจราจร

- รอยชน
- การพิจารณารอยชนเล็กน้อย
- การพิจารณารอยชนคน
- การพิจารณารอยชนรุนแรง
- หลักฐานบนถนน
- underbody debris
- vehicle parts

- vehicle fluids
- cargo
- road material
- marks by metal on roadsurface
- tire marks
- final position

ลักษณะการเคลื่อนที่ของรถที่เกิดอุบัติเหตุ

- ผลกระทบของแรงที่มีต่อจุดศูนย์กลางมวลสารของรถ
- ลักษณะการชนกันแบบเต็มหน้ารถ
- ลักษณะการชนกันแบบไม่เต็มหน้ารถ
- ลักษณะการชนกันแบบเป็นมุม
- ลักษณะการชนข้างรถที่โมเมนตัมเท่ากัน

การประมาณความเร็วรถจากหลักฐานรอยไถล

การประมาณความเร็วโดย speed nomograph

การประมาณความเร็วรถโดยหลักกลศาสตร์วิศวกรรม

หัวข้อที่ 13 วัตถุพยานประเภทลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า และการตรวจพิสูจน์

ประเภทของลายนิ้วมือ

ชนิดของลายนิ้วมือ

ลักษณะของวัตถุพยานประเภทลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า

การเลือกวิธีการตรวจเก็บรอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าแฝง และการหล่อร่องรอย

การตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้า

การตรวจเก็บลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้าแฝง ในสถานที่เกิดเหตุ

1. ลายนิ้วมือในสถานที่เกิดเหตุ
2. การตรวจหาลายนิ้วมือในสถานที่เกิดเหตุ
3. วิธีตรวจเก็บลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้าแฝง
4. การหาตัวอย่างลายพิมพ์นิ้วมือ 10 นิ้ว ฝ่ามือ ฝ่าเท้า เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ

ระบบตรวจลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ

การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้า

การตั้งประเด็นคำถามการตรวจพิสูจน์

สถานตรวจพิสูจน์ ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าแฝง

- หัวข้อที่ 14 วัตถุประสงค์ของการตรวจพิสูจน์
ความหมายของคำว่า “เอกสารปัญหา” และ “เอกสารตัวอย่าง”
ขอบเขตและประเภทของการตรวจพิสูจน์เอกสาร
การตรวจพิสูจน์ประเภทที่ต้องมีเอกสารตัวอย่าง หรือมีตัวอย่างอ้างอิงอยู่แล้ว
1. เอกสารที่ถูกขูดลบ ลบล้าง แก้ไข และอ่านข้อความเดิม
 2. การป้ายทับด้วยหมึก หรือน้ำยาล้างคำผิด
 3. การต่อเติม เขียนแทรก
 4. การอ่านข้อความจากกระดาษเปล่า
 5. การตรวจการเขียนก่อน - หลัง
 6. การตรวจธนบัตร และเหรียญกษาปณ์
 7. การตรวจแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ และรถจักรยานยนต์
- การตรวจพิสูจน์ที่ต้องเปรียบเทียบกับตัวอย่างเฉพาะราย
1. การตรวจพิสูจน์ลายมือเขียนข้อความ ลายมือชื่อ (ลายเซ็น)
 2. การตรวจพิสูจน์ตัวอักษรพิมพ์ดีด เครื่องพิมพ์จำนวนเงินบนเช็ค
 3. การตรวจเอกสารทางเคมีและฟิสิกส์
 4. การตรวจเกี่ยวกับแม่พิมพ์ต่าง ๆ
 5. การตรวจรอยตราประทับ
 6. การตรวจพิสูจน์รูปรอยตราบนไม้ซุงหรือต่อไม้
- เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์เอกสาร
การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งวัตถุพยานไปทำการตรวจพิสูจน์
การตั้งประเด็นคำถามการตรวจพิสูจน์
สถานที่ตรวจพิสูจน์

- หัวข้อที่ 15 วัตถุประสงค์การพิสูจน์ เครื่องกระสุนปืน และการตรวจพิสูจน์
ความหมายของอาวุธปืน
ประเภทของอาวุธปืน
- การแบ่งประเภทตามความยาวลำกล้องปืน
 - การแบ่งประเภทตามเกลียวภายในลำกล้องปืน
- ความหมายของเครื่องกระสุนปืน
- การแบ่งประเภทกระสุนปืน
- ขนาดของอาวุธปืน
การตรวจหาระยะยิงในทางซีปนวิธี
- การตรวจหาระยะยิงจากการกระจายของเขม่าดินปืน

- การตรวจหาระยะยิงจากการกระจายของลูกกระสุนปราย กระสุนปืนลูกซอง
- การตรวจหาเขม่าดินปืนที่มีมือของผู้ยิงปืน
- การตรวจวิถีกระสุนปืน
- การตรวจพิสูจน์ร่องรอยการชูดลบ แก้วไขเครื่องหมายทะเบียน และเลขหมายประจำปี
- การตรวจเปรียบเทียบปลอกกระสุนปืนและลูกกระสุนปืน

การตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืน และปลอกกระสุนปืนอัตโนมัติ

การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งของกลางไปทำการตรวจพิสูจน์

การตั้งประเด็นคำถามในการตรวจพิสูจน์

สถานที่ตรวจพิสูจน์ วัตถุพยานประเภทอาวุธปืนและเครื่องกระสุน

บาดแผลกระสุนปืนและวัตถุระเบิด

หัวข้อที่ 16 วัตถุพยานทางชีววิทยาและการตรวจพิสูจน์

โลหิต

- วิธีพิสูจน์ว่ารอยคราบน้ำเป็นรอยคราบโลหิตหรือไม่
- วิธีพิสูจน์ว่าโลหิตนั้นเป็นโลหิตมนุษย์หรือสัตว์
- วิธีพิสูจน์ว่าโลหิตนั้นเป็นโลหิตสัตว์ชนิดใด
- วิธีการพิสูจน์หาหมู่โลหิตจากคราบโลหิตมนุษย์
- การตรวจพิสูจน์ว่าเป็นโลหิตของผู้ใด

คราบอสุจิ

วัตถุพยานประเภทน้ำลาย

- การตรวจว่าเป็นคราบน้ำลาย
- การตรวจว่าเป็นน้ำลายคน
- การตรวจว่าเป็นน้ำลายของใคร

วัตถุพยานประเภทเส้นผมและเส้นขน

- เส้นผม
- ลักษณะของเส้นผมมนุษย์
- การพิสูจน์เส้นผมและเส้นขน
- การตรวจเพศจากเส้นผม
- เส้นผมหรือเส้นขนจากส่วนใดของร่างกาย
- วัตถุพยานประเภทเส้นใย

การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งวัตถุของกลางประเภทชีววิทยาไปตรวจพิสูจน์

การตั้งประเด็นคำถามในการตรวจพิสูจน์ของกลางทางชีววิทยา

สถานที่ตรวจพิสูจน์

การตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์ DNA

สถานที่ทำการตรวจพิสูจน์ DNA ของมนุษย์ สัตว์ และพืช

การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งวัตถุพยาน ทางชีววิทยาไปตรวจพิสูจน์ด้าน DNA

หัวข้อที่ 17 การตรวจทางเคมี และฟิสิกส์ (วัตถุพยานประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เศษแก้ว)

1. การตรวจพิสูจน์รถยนต์ และรถจักรยานยนต์

1.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพรถ

1.2 ประเภทของรถที่ทำการตรวจพิสูจน์

1.3 ชนิดของเลขหมายต่าง ๆ ของรถยนต์ และรถจักรยานยนต์

1.4 หลักการสังเกตเบื้องต้นในการตรวจพิสูจน์รถยนต์ รถจักรยานยนต์

1.5 ลักษณะการชูดลบ แก้วไข ปลอมแปลง เลขหมายรถยนต์ รถจักรยานยนต์

1.6 การเปลี่ยนสีรถ

2. การตรวจพิสูจน์ของกลางในคดีเพลิงไหม้

2.1 น้ำมันเชื้อเพลิง

2.2 ไฟฟ้า

2.3 สารเคมี

3. การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบสี

4. การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบเศษหิน ดิน ททราย

5. การตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบเศษแก้ว เศษกระจก

6. การตรวจพิสูจน์ของกลางทางเคมี และฟิสิกส์อื่น ๆ

7. การตรวจมิเตอร์ไฟฟ้า

การตรวจเก็บ รักษา และจัดส่งของกลาง

การตั้งประเด็นคำถามในการตรวจพิสูจน์

สถานที่ตรวจพิสูจน์

หัวข้อที่ 18 วัตถุพยานประเภทยาพิษ สารพิษ สารออกฤทธิ์ และการตรวจพิสูจน์

ยาพิษหรือวัตถุมีพิษ

สารออกฤทธิ์

ประเภทของยาพิษ

การเข้าสู่ร่างกายของยาพิษ

ชนิดต่าง ๆ ของยาพิษ

วิธีการสกัดยาพิษ

ประโยชน์จากการตรวจพิสูจน์ยาพิษ

การวินิจฉัยการถูกยาพิษ

การตรวจเก็บรักษา และส่งของกลางประเภท ยาพิษ สารพิษ และสารออกฤทธิ์ไปตรวจพิสูจน์

การตรวจพิสูจน์ยาพิษหรือวัตถุมีพิษ

การตั้งประเด็นคำถามในการตรวจพิสูจน์ของกลางประเภทยาพิษ

สถานที่ตรวจพิสูจน์

หัวข้อที่ 19 วัตถุพยานประเภทยาเสพติดและการตรวจพิสูจน์

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ

การตรวจพิสูจน์

- ด้านคุณภาพวิเคราะห์
- ด้านปริมาณวิเคราะห์

หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดของสถานตรวจพิสูจน์

เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

- สารเคมีและน้ำยาที่ใช้ในการผลิตหัวเชื้อยาบ้า
- สารประกอบในการผลิตเม็ดยาบ้า
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาบ้า
- กรรมวิธีผลิตเมทแอมเฟตามีน
- การตรวจพิสูจน์ยาบ้า

การตรวจเก็บรักษาและจัดส่งของกลางประเภทยาเสพติดไปตรวจพิสูจน์

- บททั่วไป
- การส่งยาเสพติดให้พนักงานสอบสวน
- การส่งยาเสพติดเพื่อตรวจพิสูจน์
- การตรวจพิสูจน์
- การเก็บรักษา

การตั้งประเด็นคำถามการตรวจพิสูจน์

- กรณีการตรวจพิสูจน์ด้านคุณภาพวิเคราะห์
- กรณีการตรวจพิสูจน์ด้านปริมาณวิเคราะห์
- กรณีการตรวจพิสูจน์อุปกรณ์การเสพ หรือส่งสัยมียาเสพติดอยู่ที่ของกลาง

สถานตรวจพิสูจน์

บัญชีรายละเอียดกำหนดสถานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด

หัวข้อที่ 20 เครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้ในการสนับสนุนงานสืบสวนสอบสวน

เครื่องแก๊สโครมาโตกราฟ (Gas Chromatograph)

เครื่องแก๊สโครมาโตกราฟ - แมสสเปคโตรมิเตอร์ (Gas Chromatograph - Mass Spectrometer)

เครื่องไฮเพอร์ฟอร์มแมนซ์ลิควิดโครมาโตกราฟ (High Performance Liquid Chromatograph)

กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบสแกนนิ่ง (Scanning Electron Microscope (SEM))

เครื่องโพลีกราฟ (Polygraph)

เครื่องตรวจพิสูจน์เสียง (Sound Spectrograph)

เครื่อง Polylight

เครื่อง Atomic Absorbtion

กล้องจุลทรรศน์ใยแก้วนำแสง

กล้องจุลทรรศน์เปรียบเทียบ

ตารางการพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสืบสวนสอบสวน

หัวข้อที่ 21 เทคโนโลยีที่ใช้ในการสืบสวน

1. เครื่องจับเท็จ
2. เครื่องตรวจพิสูจน์เสียงมนุษย์
3. การตรวจพิสูจน์ ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า
4. เครื่องตรวจเปรียบเทียบลูกกระสุนปืนด้วยระบบอัตโนมัติ
5. การตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม (DNA) โดยใช้เทคนิค PCR